

บทที่ 5

สรุปและวิจารณ์ผล

การสำรวจ และรวบรวมพันธุ์พืชสมุนไพรในอำเภอเมือง ในหมู่บ้านบางปลาหมอ บ้าน
รุสะมิแล และบ้านแหลมบก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล และพื้นที่ป่าชายเลน ในอำเภอ
หนองจิก ในหมู่บ้านหนองจิก บ้านดอนรัก และบ้านดอยง ซึ่งเป็นพื้นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ พบพืช
สมุนไพรทั้งสิ้น 36 วงศ์ จำนวน 90 ชนิด พืชสมุนไพรที่พบส่วนใหญ่เป็นพืชล้มลุกที่พบเห็น และ
มีการกระจายอยู่ทั่วไปตามพื้นที่ทำการเกษตร ที่รกร้างว่างเปล่า ป่าละเมาะ ริมถนน ริมทางเดิน
ต่างๆ เช่น พืชในวงศ์ Compositae, Euphorbiaceae, Amarantaceae และ Gramineae เนื่อง
จากพืชล้มลุกมีการปรับตัว และสามารถเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่หลากหลายรูปแบบกว่าพืชชนิด
อื่นๆ เช่นไม้เถาเนื้อแข็ง ไม้พุ่ม และไม้ยืนต้น ซึ่งพบได้น้อยจากการสำรวจ นอกจากนี้ การ
สำรวจยังพบพืชอีกหลายชนิด ที่หมอพื้นบ้านไม่สามารถบอกประโยชน์ทางยาได้ เช่น พืชล้มลุก
ได้แก่ กระดุมใบ ขาเขียด ดินตุ๊กแก ตาลบัตร์ฤาษี ถั่วกระเป่า เทียนนา ชูปฤาษี ลิเกา หนุ่ยรัง
นก และแห่นแดง ไม้ป่าชายเลน ได้แก่ ลำพู ถั่วขาว ถั่วดำ จาก และเป็ง เป็นต้น จากการที่
หมอพื้นบ้านไม่สามารถบอกประโยชน์ทางยาของพืชสมุนไพร ที่สำรวจพบได้ทั้งหมด ดังนั้นใน
โอกาสต่อไป หากมีการศึกษาวิจัยในลักษณะการสำรวจและรวบรวมพันธุ์พืชสมุนไพร เพื่อทราบ
ประโยชน์ทางยาของสมุนไพร จึงควรนำหมอพื้นบ้านจำนวนมากขึ้นในการออกสำรวจ และรวบรวม
พันธุ์พืชสมุนไพร เพื่อจะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการประโยชน์ทางยา ตามตำรับยาหมอพื้น
บ้านของพืชสมุนไพรที่สำรวจพบได้มากขึ้น นอกจากนั้นการศึกษาในครั้งนี่ยังพบพืชสมุนไพร
จำพวกพืชผัก พืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น และไม้ดอกไม้ประดับอีกหลายชนิด ซึ่งเป็นพืชที่มีการปลูก
ไว้เพื่อใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ และบางชนิดถูกนำไปทิ้งไว้ในพื้นที่สำรวจ และมีการเจริญเติบโต
และแพร่ขยายพันธุ์ภายหลัง ซึ่งพืชดังกล่าวในการศึกษานี้ จะไม่นับรวมเป็นพืชสมุนไพรที่
สำรวจพบ ในอำเภอเมือง และอำเภอหนองจิก เนื่องจากเป็นพืชปลูก และมีการศึกษาและมีการ
ใช้ประโยชน์ทางยาก่อนข้างมาก

ส่วนการจัดทำสวนสาธิตสมุนไพร ณ สถานีบริการวิชาการชุมชนจังหวัดปัตตานี ฝ่าย
บริการวิชาการชุมชน สำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จาก
การรวบรวมพันธุ์พืชสมุนไพรในครั้งนี้ ทำให้สถานที่ดังกล่าวเป็นอีกแหล่งหนึ่งที่มีการอนุรักษ์
พันธุ์พืชสมุนไพรของจังหวัดปัตตานี เพื่อให้ผู้สนใจได้เข้ามาศึกษา และนำพืชสมุนไพรชนิด
ต่างๆที่มีการเก็บรวบรวมพันธุ์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

การสำรวจและรวบรวมพันธุ์พืชสมุนไพรในครั้งนี้ มีการศึกษาในสองลักษณะพื้นที่คือ
พื้นที่ชายฝั่งทะเล และพื้นที่ลุ่ม ยังขาดการศึกษาในพื้นที่ที่เป็นเชิงเขา และภูเขาอีกลักษณะหนึ่ง
ดังนั้นในโอกาสต่อไปควรมีการศึกษาในพื้นที่ดังกล่าวจะทำให้ได้ตัวแทนลักษณะพื้นที่ศึกษาของ
จังหวัดปัตตานีครบสมบูรณ์ และพืชสมุนไพรที่สำรวจพบก็น่าจะเป็นพืชสมุนไพรที่มีอยู่ในจังหวัด
ปัตตานีครบตามลักษณะพื้นที่